

iria Vária Vária Vária Vária Vária Vária Vária

La Sala d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs: plantejaments actuals i presentació de la nova sèrie "Quaderns de la Sala d'Arqueologia"

En aquest any que tot just hem encetat es compleixen nou anys de la inauguració de la Sala d'Arqueologia de la Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida. Des de finals dels anys vuitanta, l'espai del vell museu arqueològic va ser objecte d'una remodelació arquitectònica important i, tot seguit, l'exposició dels objectes es reformava totalment en funció d'un nou projecte que pretenia la seva adequació a nous conceptes museològics i museogràfics en els quals l'aspecte didàctic havia de tenir una prioritat determinant. L'exposició arqueològica, amb la configuració actual, es va inaugurar el gener de l'any 1993 i poc temps després es va donar d'alta al Registre de Museus de Catalunya amb el nom *Sala d'Arqueologia de l'IEI*.

La reforma del vell museu arqueològic va anar acompanyada posteriorment d'una reestructuració de l'organigrama administratiu amb la finalitat d'intentar potenciar-ne la gestió i garantir els nivells de qualitat i de transcendència que aquest equipament podia i havia de tenir. En aquest sentit, la Sala d'Arqueologia es va redefinir, poc temps després de la seva inauguració, com un nou servei de l'IEI, independent del Servei d'Arqueologia del qual depenia des de la seva creació, alhora que es dotava de la infraestructura de personal adient i idoni.

El projecte de la Sala d'Arqueologia va articular l'exposició en tres espais diferenciats per a la consideració de tres temàtiques concretes: la vida quotidiana, la societat i l'espiritualitat, en funció de les quals es pretenia construir l'explicació de les societats d'uns determinats períodes històrics. Aquest projecte es fonamentava en el valor simbòlic i evocador dels objectes, però no definia amb claredat cap tipus de discurs global, ni metodològic ni historicista; alhora, la seva materialització es va caracteritzar per una mancança evident d'elements museogràfics d'intermediació, la qual cosa, en certa mesura, va comportar que la Sala recordés massa els típics museus d'*objectes sacralitzats* o de *trofeus*, fet que, durant aquests anys, n'ha dificultat seriosament la funció didàctica.

D'altra banda, la naturalesa dels fons arqueològics de l'IEI permetien la renovació periòdica dels objectes exposats i també, per descomptat, l'adequació i actualització del discurs museogràfic. Malauradament, i per diverses causes, aquestes renovacions i

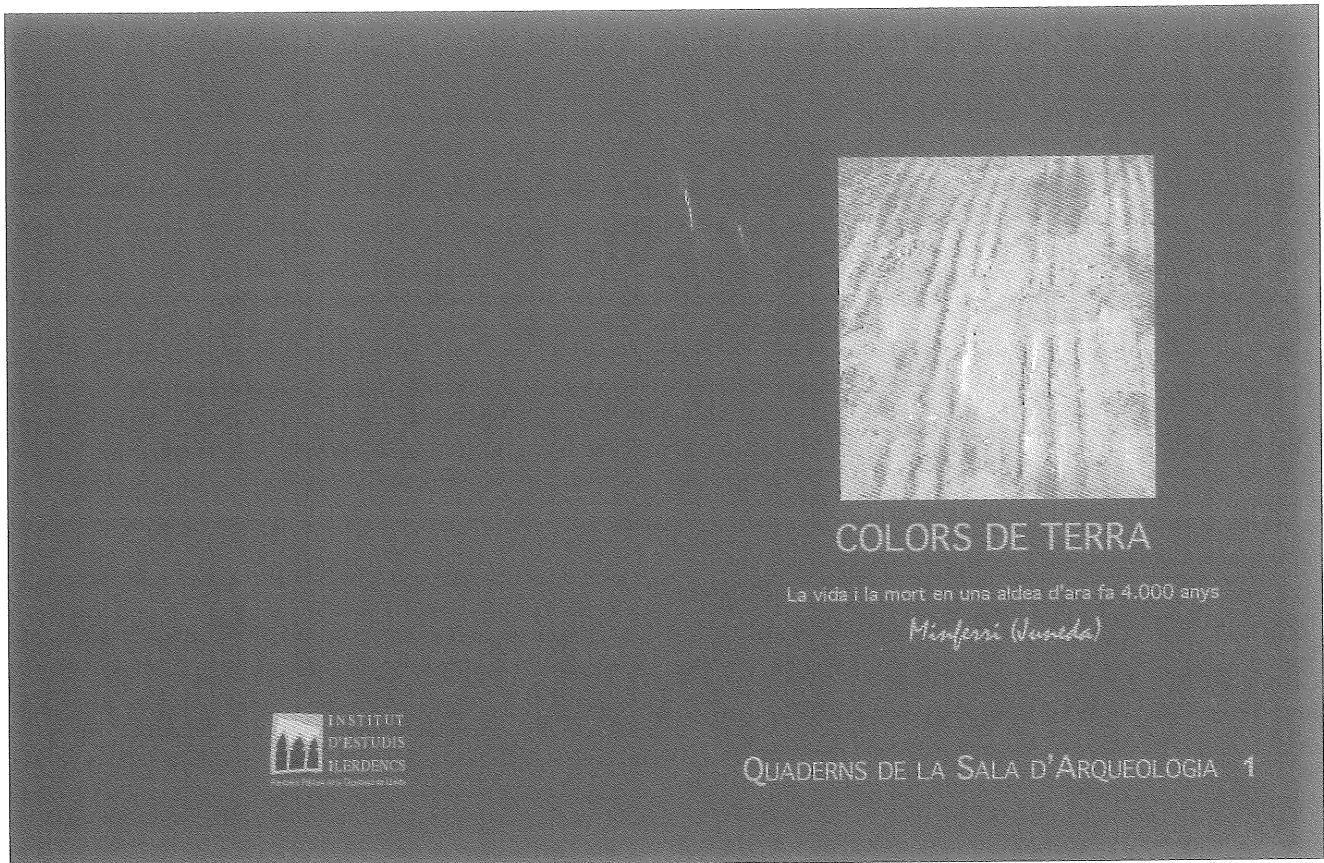
adequacions periòdiques mai no es van dur a terme, la qual cosa ha comportat l'obsolescència de determinats continguts i, alhora, que la mostra actual s'hagi de considerar totalment amortitzada en relació a la seva capacitat d'interessar al sector de públic més proper i potencialment més assidu.

En l'actualitat, la Sala d'Arqueologia es troba en una situació d'una certa provisionalitat, ja que, com se sap, en el marc del conveni de creació del *Museu de Lleida: Diocesà i comarcal*, signat per la Diputació de Lleida, el Consell Comarcal del Segrià, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Bisbat i la Paeria, l'1 d'agost de 1997, la Diputació de Lleida adscriu els béns museístics de l'IEI al Museu de Lleida, amb la qual cosa aquest serà el dipositari i el responsable de la col·lecció arqueològica —i paleontològica— de l'IEI i, per tant, de la seva nova musealització, la qual cosa fa del tot inviable, evidentment, cap reforma radical de la museografia actual a la seu de l'IEI.

Amb tot, no hi ha actualment cap motiu objectiu perquè s'estableixi una fase inoperant, podríem dir, de la Sala d'Arqueologia. En aquest sentit, s'està fent un esforç per obtenir el màxim rendiment de les infraestructures actuals, i això és així en primer lloc perquè com a servei públic hi estem obligats, i més si tenim en compte que, en aquests moments, la Sala és l'únic museu arqueològic catalogat d'abast territorial que tenim. En segon lloc perquè hi ha la possibilitat —i la voluntat— d'utilitzar una eina adient: les exposicions monogràfiques temporals, les quals poden permetre desenvolupar una de les feines que ens és més pròpia: la difusió del coneixement i de la recerca arqueològica duta a terme en les nostres comarques, i això al mateix temps, gairebé, en què aquestes es van produint. En aquest sentit, la col·laboració amb les universitats és fonamental, com també ho és, pel que fa als resultats obtinguts en les intervencions contractuals, amb les administracions amb competències.

El primer fruit d'aquesta voluntat és l'exposició *Colors de terra*, que correspon a la musealització dels resultats obtinguts en la intervenció arqueològica duta a terme pel Grup d'Investigació Prehistòrica (GIP) del departament d'Història de la UdL, al jaciment de Minferri, a Juneda (Garrigues), i que es presenta en un article anterior. Aquesta exposició, organitzada pel mateix GIP, l'Ajuntament de Juneda, l'Institut d'Estudis Ilerdencs, el Servei d'Arqueologia de la Generalitat i el Museu Arqueològic de Catalunya, ha assolit els deu mil visitants a Lleida (11-3-02) i el proppassat mes d'abril es va presentar a la seu del MAC. Els resultats s'han de considerar, doncs, plenament satisfactoris.

Generalment, bona part dels recursos esmerçats en l'organització d'aquest tipus d'exposicions resta malmès en funció d'allò que constitueix la seva característica més genuïna: l'efímer. És per aquest motiu que, com a element de permanència, juntament amb *Colors de terra*, l'IEI ha encetat una nova sèrie de publicacions: els *Quaderns de la Sala d'Arqueologia*, amb l'objectiu de recollir el catàleg dels objectes i determinats elements museogràfics a més dels treballs científics que, en última instància, constituïran el perquè de cada una d'aquestes mostres temporals que ens proposem organitzar a la Sala d'Arqueologia.

En el primer número dels *Quaderns* es recull, doncs, la musealització de Minferri, el catàleg dels objectes exposats, els elements gràfics de la museografia i el treball del Dr. Joan B. López Melcion relatiu a la descripció, interpretació i contextualització general del jaciment.

Val a dir que originàriament l'exposició *Colors de terra* era una iniciativa del GIP i del patronat del Museu de Juneda, als quals l'IEI va oferir la participació de la Sala d'Arqueologia per l'interès evident que tenia des de diversos punts de vista, tant la intervenció arqueològica com la seva musealització, més enllà dels resultats estrictes de coneixement històric i que la museografia ha recollit, creiem, suficientment en la mesura en què és possible realitzar-ne lectures paral·leles i complementàries en relació a d'altres aspectes, com ara els relacionats amb la recerca interdisciplinària i les tècniques de laboratori o amb

els criteris metodològics pel que fa a la interpretació dels resultats.

D'altra banda, *Colors de terra* ens permet, també, fer un seguit de consideracions amb relació al tema de l'arqueologia de gestió, de la qual es desprèn, evidentment, tota una determinada dinàmica amb relació tant a la recerca arqueològica com a les actuacions en el patrimoni. No endebades Minferri és exemple paradigmàtic de com encara s'accepta, "reglamentàriament", la incidència brutal que obres com la del TAV tenen sobre el paisatge, entès en la seva doble consideració de patrimoni natural i d'element fonamental de contextualització física dels resultats de la recerca, tant des del punt de vista del coneixement arqueològic com paleoecològic.

Josep Ll. Ribes Foguet
Responsable de la Sala d'Arqueologia de l'IEI